

KÜLÖNFÉLEK.

Olvasóinknak és munkatársainknak boldog Karácsonyi és Ujévi ünnepeket kíván a szerkesztőség.

Egyházi Főtanács. Az unitárius egyház legfőbb testülete 1922. évi ülését Kolozsvárt október 29, 30 és 31-én tartotta. Mivel a főtanácsi jegyzőkönyv remélhetőleg, rövidesen megjelenik, ezért mi részletes ismertetésbe nem megyünk bele. Csupán egy pár általános megjegyzésre szorítkozunk.

Sajnálattal nélkülöztük, ezuttal talán először, az elnöki székben br. *Petrichevich-Horváth Kálmán* főgondnokot, akinek szeretettel teljes egyénisége annyira összeforrott a mi egyházi életünkkel. Múló gyöngékedése akadályozta a részvételben. Annál jobban esett látnunk ősz főpásztorunkat szellemi erejének teljes frissességében, mely a hosszas és nem egyszer viharos tárgyalások alatt egy pillanatig sem lankadt. Méltó társa volt az elnöklésben dr. *Ferenczy Géza* főgondnok, akinek higgadt komolysága többször lefegyverezte a föllobbanni indult szenvedélyeket. A főtanácsi istentiszteletet *Lőrinczi István* keresz-turkőri esperes és *Péterffi Gyula* torockói énekvezér végezte, aki költői lendületű beszédében a mai történelmi idők hangulatának volt lelkes és lelkesítő szöszólója. Ugyancsak a mai nehéz időknek lesz örökre beszédes dokumentuma a püspök, az E. K. Tanács, a jószágfelügyelőség és a nevelésügyi bizottság jelentése, amelyek szomorú aépét adták annak a meddő harcnak, melyet az egyházi vezetőség állandóan viv ősi autonómiánk alapítványaink és intézményeink ellen nap-nap után megújuló külső támadásokkal szemben. Ezeknek tárgyilagos ismeretében csakugyan nekünk nem egymás ellen kell villogtatnunk fegyvereinket, hanem közös kincsünk: vallásunk és egyházunk védelmére kell koncentrálnunk minden tehetségünket. Nem a jogok követelésében, hanem a kötelességek teljesítésében kell nemes versenyre kelnünk. Ma nem a kísérletezések idejét éljük. Háborúban vagyunk. Itt nem a széthúzás és a töprengés, hanem a közös front s az egy célra törekvés biztosíthatja a sikert. Bizonytalan helyzetünkben s kiszámíthatatlan anyagi veszteségeink árán legalább ezt az erkölcsi tanuságot szerezzük meg magunknak.

Hogy élni akarunk s ha szükség áldozatot hozni is készek vagyunk: ennek lelkesítő jelét adta a főtanács az egytetemes egyházi adózás bejelentése pillanatában, amikor éreztük, hogy a történelem teremtő szelleme suhant végig a multunk nagy-

jaival diszitett teremben. A nagy számú résztvevők egy ember akaratával állottak fel s helyeselték az egyházi vezetőségnek az összes magyar egyházakkal együttesen megtett intézkedéseit. Hisszük, hogy ez a történelmi pillanat a kicsinyes aggodalmakat nem csak eloszlatja, hanem élet-halál küzdelmünket is a kívánt eredményre lendíti. Mert hiszen kimondhatatlan hálásak vagyunk minden nemű külső segítségért, de bizony nem azokban van a mi életünk, erőnk és fejlődésünk. Nekünk át kell látnunk, hogy önmagunkra vagyunk utalva s a magyar unitarizmusban is kell lenni annyi erőnek, hogy legalább önmagát fenntarthassa.

A tárgysorozat 30 pontja között még több volt, ami normális időben különböző reflexiókra adhatna alkalmat, de ma nem az okoskodások, hanem a tettek korát éljük.

Lelkészköri közgyűlés. Az egyetemes unitárius lelkeszkör 1922 október 28-án Kolozsvárt a kollégium dísztermében igen népes közgyűlést tartott. Ez alkalommal formás és lendületes imádságot mondott *Zoltán Sándor* h. szt.-mártoni lelkesz. *Vári Albert* elnöki megnyitójában rámutatott a vallási és erkölcsi élet általános hanyatlására s evvel kapcsolatban a lelkeszi teendőket tárgyalta, kifejtve, hogy meleg szívvel, izzó hittel és rendíthetetlen bizalommal lehet csak újra építeni a vallás és erkölcs összemlott tamlomait. *Keresztési Dénes* szentgericei lelkesz értékes gondolatokban gazdag felolvasást tartott, melyet egész terjedelmében közlünk folyóiratunk jelen számában. A felolvasást élénk és tanulságos eszmecsere követte. *Ürmösi József* az „Unitárius Szószék” szerkesztője tett jelentést a folyóiratról, amelyből sajnálattal vette tudomásul a közgyűlés, hogy egyesek nemtörődömsége miatt fennakadt a megjelenése. Jövőre erkölcsileg kötelezővé teszi minden lelkeszre a megrendelést. Kapcsolatosan *Báró József* az unitárius irodalom támogatására nézve terjesztett elő lelkes indítványt. *Benczédi Pál* jegyző a vidéki lelkeszkörök évi működéséről, *Ürmösi Károly* pénztárnok pedig az anyagi ügyekről tett jelentést. Végül a tisztújítás történt meg, melynek rendén elnöknek *Vári Albertet*, alelnöknek dr. *Kiss Eleket*, jegyzőnek *Benczédi Pált*, pénztárnoknak *Ürmösi Károlyt*, az U. Sz. szerkesztőjének pedig *Ürmösi Józsefet* választották meg.

Amerikában. Egy századdal ezelőtt a Williams College öt hallgatója megbeszéléseket folytatott a mezőn arról, hogy a kereszténységet jó volna Ázsiában elterjeszteni. A közelgő tengeret elől egy szénaboglya alá húzódtak s ott folytatták tanácskozásait. Ma már emlékoszlop jelzi a helyet s óriási eredménye van az akkori tanácskozásoknak. Az amerikai külföldi missziói mozgalom kitűnően szervezve működik, mintegy 190000 munkásával s egy év alatt 50 millió dollárnál többet volt képes gyűjteni missziója folytatására. (Christian Register) A magyar unitárius misszióknak is meg kell születnie! *K. E.*

A lelkesz helyzetét érdekesen illusztrálja az amerikai

Christian Registerben (nov. 9.) található e felolvasás: Ha fehér a haja, tulságosan öregnek mondják: ha fiatal, akkor nincs tapasztalata. Ha tíz gyermeke van, igen sok van; ha egy sincs, nem mutat jó példát. Ha felesége az énekarban énekel, arrogánsnak tartják; ha nem énekel, nem szereti férje hivatását. Ha a lelkész olvassa beszédét, gyenge elméjű; ha rögtönöz, nem elég mély. Ha írószobájában van, nem elegyedik a nép közé; ha pedig az utcán látják, jobban tenné, ha prédikációja után nézne. Ha szegény családokat látogat meg, nagyozol — mondják — s ha gazdagokhoz megy, arisztokrata. Bármit tesz, mindig akadnak, akik kioktatni szeretik. K. E.

Amerikában az iskolás gyermekek 37 év óta gyűjtik iskoláikkal érintkezésben álló bankokban a pénzüket. Tavalyelőtt 462.651, tavaly 802.906 s az idén 1271029 gyermek tett be a bankba pénzt (amit nálunk sokszor könnyelműen elkölnnek egy és más szükségtelen dologra). A múlt évben az így megtakarított összeg 5 millió dollárnál többre rugott.

Az Erdélyi Irodalmi Társaság köréből. Az E. I. T. 1922. nov. 27-én tartott tisztújító közgyűlésén több választással kapcsolatban dr. Boros Györgyöt a Társaság egyik alelnökévé, dr. Borbély Istvánt a Társaság főtitkárává és Pálfi Mártont rendes taggá választotta.

Dr. Csiki Gábor kolozsvári lelkész külföldi tanulmány utjáról hazaérkezett. Midőn szeretettel üdvözljük a hosszas távollét után, hisszük, hogy gazdag tapasztalatait egyházunk javára fogja értékesíteni.

D F. egyleti közgyűlés. A D. F. egylet évi közgyűlését okt. 28-án d. u. tartotta nagy érdeklődő közönség jelenlétében. *Br. P. Horváth Kálmán* elnök gyöngéledése miatt *dr. Boros György* elnökölt. *Pap Domokos* titkár évi jelentést olvasott. *Gálfi Lőrinc* pénztárnok a pénztár állásáról tett jelentést. Felolvasást tartott *Árkosi Tamás*.

Sorozatos istentiszteletek Kolozsvárt. A kollegium dísztermében a vidéki lelkészek a theol. akad. ifjuság felkérésére sorozatos istentiszteleteket tartanak november és december hó folyamán. Az első alkalomra Keresztesi Dénes volt felkérve, de éppen akkor a díszteremben tartott Petőfi ünnep miatt az elmaradt. Utána Zoltán Sándor, Lőfi Ödön, Balázs András, Benczédi Pál és Utó Lajos tartottak istentiszteletet.

Lelkészi tanfolyam. Okt. 31-én és november 1-én a lelkészek részére szakelőadásokat tartottak. Előadók voltak: dr. Boros György, dr. Gál Kelemen, dr. Tóth György és Pál Ferenc, kik a belmisszióról, az elemi iskolázásról, az egyházszervezetről és kormányzásról tartottak értékes előadásokat, amelyek nyomában élénk eszmecsere fejlődött. Hisszük, hogy ezeknek az előadásoknak meglesz a gyakorlati eredménye is

„A mai Franciaország vallási kérdései“ címen Gnignebest a Sorbon tagja könyvet adott ki, amelyben kifejti, hogy az állam és egyház szétválasztása következtében a francia katholicizmus válságba jutott. A vallásos érzés és az áldozatkészség aláhanyatlott. A lelkészek a kevés jövedelem miatt mellékfoglalkozásra vannak kényszerülve s így igazi hivatásuknak nem élhetnek.

Berlinben az orosz emigránsok „Orosz vallás-filozófiai Akadémia“-t alakítottak, amelynek elnöke: Berdjajev ismert filozófus így nyilatkozott: „Csak egy vallásos ujjászületés mentheti meg Európát és juttathatja a világot békéhez. Minder politikai és szociális szervezet meddő és terméketlen, ha nem telíti gazdasági tartalom és nincs alárendelve bizonyos erkölcsi célkitűzéseknek. Esetleges forradalmak jobb anyagi létet teremthetnek, de az emberek és népek lelkét nem változtathatják meg ha nem jár elől a szellemi ujjászületés. A világnak el kell kezdenie kifejlesztését a szeretet mélysége, egysége és teljessége felé. Ez nem jelenti a küzdelem feladását a gonoszszel az igazságért, csak a küzdelem elmélyítését és áthelyezését a felületről az élet mélységeibe“.

„Az Unitárius Egyház Törvényeinek gyűjteménye“ című gyűjteményes munka folytatásaképpen dr. Tóth György szerkesztésében megjelent a II. kötet I. füzet. Ez a füzet a fegyelmi felelősségről szóló törvényt foglalja magában. Történeti előzmény vezet be a törvényt, melynek közlésénél szerző az eddig is követett módszere alapján átutaló jegyzeteket közöl. A függelékben pedig közli az egyházi és az egyházköri közügyigazgatásra vonatkozó régi szabályokat. A mű kiállítása izléses. Ára 25 leu. Megrendelhető szerzőnél, vagy Móricz Márton E. K. T. irodatisztánál.

Tájékoztató. A tanítói oklevelek egyenértékesítése tárgyában a kolozsvári közoktatásügyi vezérigazgatóság 9000—1922 VI. sz. alatt kibocsátott újabb rendeletét az Unitárius Közlöny legközelebb megjelenő számában teszi közzé az E. K. Tanács. Erre a rendeletre előre felhívjuk felekezeti tanítóink és tanító-nőink figyelmét.

Gyászhirek. *Vargyasi Németh Béla* II. éves egyetemi gyógyszerésztanhallgató f. é. szept. 30-án 22 éves korában elhunyt Székelyudvarhelyen. *Németh Albert* az ottani egyházközség buzgó gondnoka nagyreményű és nemes lelkű fiát vesztette el benne. — *Árkosi Veress György* 72 éves korában, okt. 11-én Árkoson elhunyt. *Feleki Deák Ferenc* földbirtokos okt. 22-én 71 éves korában Magyarorszáton elhalt. — *Özv. Árkosi Benkő Mihályné* november 7-én 60 éves korában elhalt Nagyváradon, honnan porait a kolozsvári köztemetőben nyugvó férje mellé szállították. — *Özv. Péter Jánosné sz. László Anna* november 19-én Békéscsabán 65 éves korában meghalt. Egyike volt a leggyöngyödebben szerető édes anyáknak. Péter Lajos jeles és szorgalmas főmunkatársunk édes anyját vesztette az elhunytban.

HIVATALOS RÉSZ.

Sz. : 2175—1922.

Köirrat

összes lelkész afiaihoz.

Az esperesi vizsgálatok jegyzőkönyvei mellé csatolt aranykönyvi kivonatból az tűnik ki, hogy az egyes egyházközségek az amerikai testvéregyházak adományát is a kegyes adományok közé vették föl.

Ezáltal az egyházközség híveink áldozatkészségére vonatkozó adatok nem nyújtanak tiszta képet.

A folyó 1922. évtől kezdve az egyetemes adózás is külön elbírálás alá eső áldozatkészséget jelent.

Ezekből okszerűleg foly, hogy az esperesi vizsgálatokra a számadások és aranykönyvi kivonatok a fentiek értelmében elkülönítva lesznek elkészítendőök, vagyis

a) külön az amerikai testvérek adománya és felhasználása.

b) külön az egyetemes adózás eredményeként mutatkozó bevétel és felhasználása, továbbá

c) külön a kegyes adományok az eddigi módon az aranykönyvbe való bevezetés alapján a célnak megfelelő rovatokon.

Esperes afia az esperesi vizsgálatok rendén ez irányelvek szerint járjanak el.

Kolozsvárt. 1922. december 14-én.

Ferencz József s. k.
unitárius püspök,

Sz. : 2175—1922.

Köirrat.

Az Egyházi Főtanács 83—1922. jkvi számú határozatának megfelelően E. K. Tanács összes lelkész afiainak megrendeli, hogy az új évi istentisztelet után az ugyanazon egyházközségekhez (filia szorvány) tartozó hívek közül mindazoknak a nevét, akik a közvetlenül megelőző évben az aranykönyvbe bevezetve vannak, az adományok összegének, illetve értékének megjelölésével olvassák fel,

A külön alapítványt tevők, ha az aranykönyvbe bevezetve nem volnának is, szintén felveendőök a kihirdetendő névsorba.

A főtanács határozatának megfelelő köszönő iratok lelkész afiai útján fognak az illetékeseknek megküldetni.

A Magyar Unitárius Egyház Képviselő Tanácsának Kolozsvár 1922. december 24-én tartott üléséből.

Ferenc József s. k.
unitárius püspök.

Dr. Mikó Lőrinc s. k.
titkár.

